

Durmuş Hocaođlu

“Kültür Savaşı” ve Kültürün Sert Bir Unsuru: Başörtüsü

Yeniçağ, “Analiz”, 11 Şubat 2008, Pazartesi., s.08
“Analiz” Sıra No: 623; 2008-014; Şubat-06

YENIÇAG

NOT: Resim ve altındaki yazılar matbû metinde verilmemiş, sitede eklenmiştir D.H..

Yâni hâsılı, Kültür Savaşı çok netâmeli birşey; çünkü bozduğu dengeler ve açtığı içtimâî rahneler öyle kolay-kolay kapanmıyor. Basit bir hâdiseden bahsetmiyoruz: Bir güç belirli bir içtimâî tabaka veya grubun önünü zor kullanarak kesiyor, durduruyor ve ön saflara başkasını geçiriyor. Netîce olarak böyle bir ülkede bir kere bir içtimâî tabaka veya grup bir defa şiddetli bir ikincileştirme ve sosyal ve kültürel bir geciktirmeye mâruz bırakılacak olursa, bu gecikmeyi telâfi ederek tekrar ön saflara geçebilmesi pek de müşkil bir mes’ele hâlini almaktadır; çünkü o saflar bir kere tutulmuştur ve tutan da tuttuğunu bırakmamak için elinden gelen herşeyi yapmak isteyecektir. Çünkü bu bahsettiğimiz şey, bir iktidar mücâdelesidir ve dahi iktidar da hiçbir zaman gönüllü ferâgatı kabûl etmez.

✱

Şimdi gelelim Türkiye’ye ve şu son “başörtüsü” mes’elesinin bu mevzû ile alâkasına.

İmdi, bir önceki yazımızın sonunu “...*şu ânda bizim içinde yaşamakta olduğumuz çalkantı da bu: Kültür Savaşı*” diyerek bağlamıştık; evet, aynıyla öyle. Nasıl yâni? Şöyle: Laik rejim, dâimâ muhâfazakâr, dindar, mütedeyyin vatandaşlarını az ya da çok, laiklik için potansiyel bir tehdit unsûru olarak görmüştür. Vâkıa, Türk Laikliği, büyük ölçüde bir kopyası olduğu Fransız Laikliği’nden bâzı bakımlardan ciddî ayrılıklar gösterir; Hilâfet’in bir müessese olarak ilga edilmiş olmayıp, hattâ ‘kişi’den – yâni hakikî bir şahsiyetten – alınıp bir müesseseye – yâni hükmî bir şahsiyete – hattâ ve hattâ en yüksek müessese olan Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne tevdi edilmesi sûretiyle, tabîî, hiçbir pratiği olmasa da, teorik olarak daha da üst bir seviyeye ref’ edilmesi ve buna mümâsil bâzı hususlar, O’nu nevi’ şahsına münhasır bir laiklik, ‘bir tür’ *protestan tipi seküler sistem* veya *sekülerize laiklik* kılmaktadır ki biraz zorlama bahasına da olsa buna ‘bir tür’, “Pozitivist İslâmî Laiklik” de denebilir; ancak bütün bunlara rağmen, yine de kendisini muayyen bir nisbette huzursuz ve tedirgin hissetmektedir. Kendi açısından çok da haksız olduğu söylenemez doğrusu; çünkü bir kere, bir İslâm Cumhuriyeti olarak doğmuş bulunan yeni devletin hiçbir sosyal

mutâbakat aranmadan tamâmen tepeden inme metodlarla laik bir devlete dönüştürülmesinin hâsıl ettiği travmanın travmatik derin hâfızada muhâfaza edildiğini pekâlâ biliyor ve ikinci olarak ise, hakikî bir dindar müslümanın zihninde, en azından teorik olarak, laiklik ile İslâm arasında bir mecz veya te'lifin kabûl görmeyeceğini de biliyor. Bir de bunlara ilâveten demokrasinin muayyen bir nisbette bu tabanı iktidâra taşımaya mütemâyil olması ile daha da büyüyen bu tedirginlik, laik rejimi, muhâfazakâr dindar kesim karşısında açık ya da gizli bir kültür savaşı tâkip etmeye zorlamaktadır.

Bu keyfiyet anlaşılabilirliği takdirde, laikliğin tabiatında mündemiç bulunan savaşıklık ideolojisinin, laiklere, gerek görülen kaçınılmaz kritik hâllerde, kültür savaşını gerçek bir savaşa dönüştürmeyi göze aldırması da anlaşılabilir bir hâl alır. Nitekim, daha birkaç gün önce Deniz Baykal'ın "**Anayasayı değiştirmek isteyenler i'dâmı göz alırlar**" şeklindeki beyânatından sonra Türkân Saylan'ın şu sözleri de bu kültür savaşının nerelere kadar uzanabilme istîdâdını taşıdığını göstermektedir:

"Biz asılız. Herkesin bunu bilmesi gerekiyor. Biz asılız ve vekillerimiz var. Seçtik veya başkaları seçti. Saygı duyuyoruz. Çoğunluğu aldılar. Dolayısıyla **bizim istemediğimiz bir şeyin Türkiye'de olması mümkün değil.** Olur. 'Ben yaptım oldu'. **Menderes ne dedi?** 'Odunu koysam mebus yaparım. Siz istesiniz şeriatı bile getiririz' dedi. Bunlar geçmişte olan şeyler. **Ne oldu sonuçta?** Onlar ne oldu? Türkiye ne oldu?"

Lûtfen dikkat: **"Biz asılız./...bizim istemediğimiz bir şeyin Türkiye'de olması mümkün değil./Menderes ne dedi?/Ne oldu sonuçta?"**

**

Evet; sâhi? Menderes'e ne oldu?

**

İki gün önce aldığım bir e-mektupta bir okuyucum şunları yazmıştı – imlâsı aynen mahfuzdur: "Hayatımızın sonuna kadar laik kalacağız.. inanın İran a doneceksek..eğer Hristıyan olurum daha iyi..dahası çoluk cıcuğumu da kiliseye yazdırırım..en azından azınlık olarak güvencede oluruz."

**

Fakat Türkiye'deki kültür savaşının sâdece bu kadar bir îzahla tam olarak aydınlatılabileceğini zannetmek şüphesiz çok yanlış olur; mes'elenin kökleri çok daha derinlerde ve çözümünü de çok karmaşık.

Peki: başörtüsü bu işin neresinde dersenez, derim ki, tam da merkezinde; çünkü o bir sembol: Kültürün en sert unsurlarından birisi; bir sembol, ama zâten ehemmiyeti de bundan ötürü.

“Biz asılız./...bizim istemediğimiz bir şeyin Türkiye’de olması mümkün değil./ Menderes ne dedi?/Ne oldu sonuçta?”

...

Evet; sâhi? Menderes’e ne oldu? Ne yaptı da Cumhuriyet tarihinin bu en ziyâde sevilen başbakanı bütün millete meydan okurcasına asıldı?

...

Bu nasıl bir kin, bu nasıl bir nefret ve nasıl dinmez bir kapkara düşmanlık hissi?

